

OVERZICHT VAN DE PRODUCTIEZIEKTEN BIJ PLUIMVEE

Productieziekten kunnen het beste worden omschreven als aandoeningen die voorkomen in intensieveveeteeltsystemen. Typisch aan deze aandoeningen is dat ze vaker voorkomen naarmate de productiviteit van de dieren toeneemt. Een hedendaags voorbeeld dat aansluit bij de productie van vleeskippen zijn pootproblemen door enterococcusinfecties. Deze aandoening zien we in de praktijk vaker bij snelgroeiende dieren, op bedrijven die verder meestal een zeer goed niveau van management aanhouden. – Tommy Van Limbergen, UGent

Productieziekten hebben een groot belang voor de pluimvee-industrie. Deze aandoeningen beïnvloeden zowel de diergezondheid als het dierenwelzijn negatief waardoor er ook een productieverlies optreedt door verhoogde uitval, verlaagde dagelijkse groei en suboptimale voerconversies. Typisch aan deze aandoeningen is dat ze zowel klinisch, met duidelijke symptomen, als subklinisch, zonder duidelijke symptomen, aanwezig kunnen zijn. Veel van deze aandoeningen hebben dan ook een multifactoriële oorzaak (zie verder), wat wil zeggen dat je niet enkel de ziektekiem nodig hebt maar dat ook andere stressfactoren nodig zijn om deze productieziekten tot stand te laten komen. Bij vleeskippen bijvoorbeeld heeft de kwaliteit van de opstart grote gevolgen voor de rest van de ronde. Tabel 1 geeft een overzicht van enkele productieziekten zoals die bij de verschillende pluimveetypes voorkomen.

Productieziekten ontstaan door een samenloop van verschillende factoren.

Hoe ontstaan deze problemen?

De intensivering van productieprocessen kan ervoor zorgen dat dieren sneller in contact komen met pathogenen. Daarnaast heeft het wellicht ook een effect op de interne capaciteit van dieren om met deze ziektekiemen om te gaan. Om verder te gaan met het eerder vermelde voorbeeld, *Enterococcus spp.* zijn kiemen die deel uitmaken van een normale gezonde darmflora. Het is pas wanneer de kiem in de bloedbaan terecht komt dat deze op een bepaald moment de welgekende pootproblemen kan geven.

Figuur 1 geeft een overzicht van de verschillende factoren die een rol spelen bij het ontstaan van een productieziekte. Zoals je kan zien, zijn er veel verschillende factoren die een rol kunnen spelen in het ontstaan of het voorkomen van een productieziekte. Daarnaast kunnen bepaalde ziektekiemen, zoals *E. coli*, ook als secundaire infecties optreden wanneer een aantal zaken de kip verzwakken. De preventie zal dus steeds liggen in het trachten te verbeteren van deze factoren, om daarbij dan het productieproces te optimaliseren, zonder het optreden van productieziekten.

Hoe kunnen we dit voorkomen?

De behandeling van productieziekten is momenteel de belangrijkste reden voor het gebruik van antibiotica in de intensieve veeteelt. Het is soms zeer moeilijk om op bedrijfsniveau een gepaste oplossing te vinden omdat er bedrijfsspecifieke factoren aanwezig kunnen zijn. Een aantal van deze heeft de pluimveehouder zelf niet in de hand. Daar kan hij bijgevolg ook niet meteen iets aan doen. Denk bijvoorbeeld aan de ligging van het bedrijf, dit kan gelegen zijn in het heel pluimvee-dens gebied of juist ver weg van andere bedrijven. Daarnaast zijn er gelukkig ook heel veel zaken waarop de pluimveehouder wel kan inspelen.

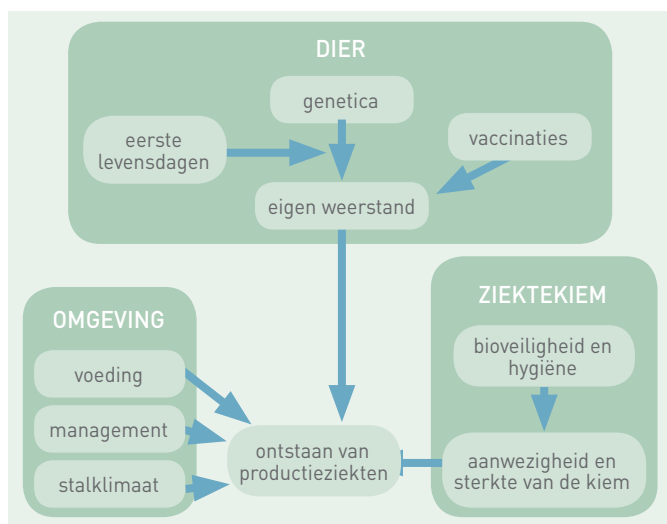
We zagen dat de belangrijkste problemen bij vleeskuikens zich afspelen ter hoogte van de darm. Darmgezondheid is gerelateerd aan zowel de kwaliteit van het voer, de vorm (kruimel, pellet, meel), het percentage tarwe dat wordt bijgemengd, maar ook aan de hoeveelheid en de manier waarop het aan de dieren verstrekt wordt. Bij dit laatste is er ook een belangrijke rol met betrekking tot het lichtschema dat wordt toegepast. Momenteel gebeurt er in Vlaanderen ook onderzoek naar het vinden van risicofactoren voor dysbacteriose bij vleeskippen.

Necrotische enteritis bij een braadkuiken.

Tabel 1 Overzicht van enkele productieziekten zoals die bij de verschillende pluimveetypes voorkomen - Bron: UGent

Vleeskippen	Vooraf darmproblemen (enteritis, dysbacteriële, coccidiose ...). Ook pootproblemen zoals enterococcus-infecties, artritis, voetzoolulceraties.
Leghennen	Eileiderontsteking, prolaps met bijkomende buikvliesontstekingen. Vette levers, necrotische enteritis, osteoporose, pikkerij ...
Moederdieren	Reproductieproblemen (peritonitis/salpingitis), enteritis ...

Figuur 1 Het ontstaan van productieziekten - Bron: Prohealth

Wanneer de manier waarop de ziekte tot stand komt beter begrepen wordt, kunnen we ook concrete aanwijzingen vinden over hoe we deze problemen kunnen voorkomen. Lichtschema's, drinkwaterkwaliteit, ventilatie, aspecten met betrekking tot het voeder, strooisel ... de hedendaagse pluimveehouder moet het allemaal in de vingers hebben. Daarnaast moet hij ook nog de nodige administratie kunnen onderhouden om met alles in orde te blijven. Het is daarom zeer belangrijk om je als pluimveehouder goed te omringen met mensen die specialist zijn in deze verschillende zaken. Productieziekten ontstaan door een samenloop van verschillende factoren. Mogelijk ligt de bedrijfsspecifieke oplossing hiervan ook in het optimaliseren of aanpassen van verschillende zaken. Het zou aangewezen kunnen zijn om met verschillende partijen (bedrijfsdierenarts, voeradviseurs, ventilatiespecialist ...) enkele keren per jaar rond de tafel te zitten om dit probleem zo efficiënt mogelijk te bespreken. ■

Meer info

Tommy Van Limbergen is samen met een team aan de UGent betrokken bij een Europees onderzoek omtrent productieziekten bij pluimvee dat momenteel gehouden wordt in het grootste gedeelte van Europa. Een van de doelstellingen is duurzame oplossingen te vinden voor productieziekten die goed in de praktijk toepasbaar zijn. De resultaten zullen via nieuwsbrieven en symposia bij de pluimveehouders bekendgemaakt worden. Je kan je gratis inschrijven voor deze nieuwsbrieven via www.fp7-prohealth.eu. Je kan ook e-mail een sturen naar tommy.vanlimbergen@ugent.be.